

KLAGANDE

Luokta-Mávas sameby, 899100-0988
Box 200
962 25 Jokkmokk

[REDACTED]
Svenska Samernas Riksförbund
Formvägen 16
906 21 Umeå

MOTPART

Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Norrbottens läns beslut den 9 februari 2017,
dnr 218-1648-2017 (se bilaga 1)

SAKEN

Skydds jakt på lodjur enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet på så sätt att förvaltningsrätten fastställer att det i och för sig inte föreligger hinder mot skydds jakt av ett lodjur inom Luokta-Mávas samebys vinterbetesområde.

Förvaltningsrätten visar målet åter till Länsstyrelsen i Norrbottens län för handläggning i enlighet med vad som antecknas i domskälen.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) har beslutat att avslå Luokta-Mávas sameby (samebyns) ansökan om skyddsjakt avseende ett (1) lodjur inom samebyns vinterbetesområde. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Samebyn överklagar beslutet och yrkar att skyddsjakt ska beviljas. Samebyn anför i huvudsak följande. I genomsnitt 30 procent av samebyns samlade vinterhjord dör på grund av predation orsakad av rovdjur. År 2016 utgjordes förlusten av 35 procent av vinterhjorden. Att så stor del av renarna tas av rovdjur är i sig en allvarlig skada och motsvarar cirka 2 000 renar. Samebyns förluster ligger långt över den fastställda toleransnivån på 10 procent. Den ersättning som samebyn erhåller som rovdjursersättning täcker endast cirka 35 procent av renens slaktvärde. Ersättningen för loskador är schablonartad då den inte har höjts på flera år och täcker endast en del av den ekonomiska skada som lodjur orsakar samebyn.

Samebyn bestrider länsstyrelsens påstående att det inte finns något aktuell dokumenterad skadebild. Samebyn har en historik av storskaliga skador orsakade av lodjur och länsstyrelsen har dokumenterat över 150 rovdjursrivna renar de senaste två vintrarna inom samebyn. Ett flertal av dessa har varit i samband med dokumenterad massdöd orsakad av lodjur. Två av dessa tillfällen skedde inom det område där samebyn nu har ansökt om skyddsjakt på lo. På grund av dåliga väderförhållanden samt ökad arbetsbelastning, som till stor del kan knytas till rovdjursstörningarna, löpte den beviljade skyddsjakten ut innan samebyn han avliva den andra individen som omfattades av Länsstyrelsens beslut om skyddsjakt. Renskötare inom samebyn har under januari 2017 funnit jaktspår och skadade renar inom samma

område. Det har länsstyrelsen inte dokumenterat. Skrivningen att endast två renar dödats av lo i det aktuella området är felaktig och grundar sig på att länsstyrelsen inte kommit ut till platsen och dokumenterat skadorna. Länsstyrelsen har dock dokumenterat dödade renar i en annan del av området under januari 2017. Samebyns renar betar i direkt angränsning till ett område där samebyn Udtja har sina renar. Endast ett stängsel skiljer de två renhjordarna från varandra. I praktiken betar en vintergrupp av renar från vardera sameby i samma betesområde. 18 dödade renar hittades av grannsamebyn under januari-februari 2017. Det är samebyns bestämda uppfattning att det är samma lodjur som rör sig mellan de två samebyarna som också bekräftas av länsstyrelsens fältpersonal. Länsstyrelsens bedömning att risk för allvarlig skada inte längre är påtaglig är felaktig. Samebyn hänvisar till domar av Kammarrätten i Sundsvall i mål nr 3096-16 och 3098-16 varigenom domstolen gav två samebyar rätt och upphävde länsstyrelsens beslut angående skydds jakt på järv. Februari och mars är de månader då lodjur oftast orsakar massdöd eftersom snötäcket är tjockt och renarna har svårt att hinna undan från angrepp. Det är risken för allvarlig skada under vintern, de månader som samebyn betar med sina renar i området, som ska ligga till grund för bedömningen och inte vilken skada som länsstyrelsen dokumenterat inom samebyn de senaste veckorna.

En skydds jakt på lo i det aktuella området skulle förebygga allvarlig skada. Samebyn har pekat ut ett avgränsat område som historiskt sett varit både skadedrabbat av lo och lodjurstätt med godkända föryngringar nästan årligen. Det räcker med uppenbar risk för allvarlig skada. Någon skada behöver alltså inte ha konstaterats.

Länsstyrelsen har inte kunnat visa någon annan lämplig lösning än skydds jakt. Licensjakt går inte att se som en annan lämplig lösning som kan förhindra att allvarlig skada uppstår i just det aktuella området. Licensjakt går inte att bedriva i en samlad renhjord på vinterbete.

Skydds jakt på lodjur som befinner sig i eller i direkt anslutning till renar skulle förhindra en allvarlig skada. Att det ansökta området är begränsat och även sammanfaller med ett område som har en historik av att vara skadedrabbat ökar ytterligare sannolikheten för att skyddsjakten faktiskt får den önskade effekten. Skydds jakt på enstaka skadeindivider gör en minimal effekt på lostammen i stort, men kan få en stor positiv effekt för renskötseln på lokal nivå under vintermånaderna en betesvinter. För en enskild vintergrupp har det stor betydelse att få skydds jakt som förhindrar massdöd innan skadan har inträffat.

Länsstyrelsen finner inte skäl att ändra det överklagade beslutet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Skydds jakt på lo får enligt 23 a och 23 b §§ jaktförordningen meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i syfte att bl.a. förhindra en allvarlig skada, särskilt på boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom (23 a § tredje punkten).

Enligt 23 b § samma förordning får beslut om skydds jakt på lo fattas om det finns förutsättningar enligt 23 a efter ansökan från den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får beslut om skydds jakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

Bestämmelserna i 23 a och 23 b §§ jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

EU-domstolen har i dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 angående jakt efter varg i Finland (Europeiska kommissionen mot Republiken Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet. Enligt artikel 16.1 i direktivet krävs att det redan föreligger en gynnsam bevarandestatus av arten i dess naturliga utbredningsområde för att undantag ska få beviljas. Det är likväl möjligt att bevilja sådana undantag i särskilda fall när det konstaterats att det inte kan försvåra den ogynnsamma bevarandestatusen hos arten eller förhindra återställande av en gynnsam bevarandestatus. Det kan inte uteslutas att dödandet av ett begränsat antal individer inte påverkar det eftersträvade syftet i artikel 16.1 i direktivet. Ett sådant undantag skulle i så fall sakna effekt för den berörda arten.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om länsstyrelsen haft fog för sitt beslut att avslå ansökan från samebyn om skyddsjakt i skadeförebyggande syfte på ett lodjur inom samebyns vinterbetesområde.

Samebyn åberopar två domar av Kammarrätten i Sundsvall i mål nr 3096-16 och 3098-16 om skyddsjakt efter järv. Två samebyar hade regelbundet drabbats av massdöd eller allvarliga störningar orsakade av järv. Även om det i ansökan om skyddsjakt inte hade redovisats några pågående omfattande rovdjursangrepp, ansåg domstolen att det mot bakgrund av vad som var upplyst om tidigare förluster och förekomst av järv förelåg en stor sannolikhet för att allvarlig skada kunde uppstå.

För att göra störst nytta för rennäringen bör en eventuell minskning av lodjursstammen inte genomföras som en generell minskning i hela renskötselområdet, utan den bör vara strikt riktad mot de områden där renskötelsen lider störst skada (prop. 2012/13:191 s. 66).

Av utredningen i målet framgår att två renar dödades av lodjur i det aktuella området den 23-25 december 2016. Med anledning av det beviljades samebyn skydds jakt på två lodjur och under den skydds jaktperioden fälldes ett lodjur. Förlängning av skydds jaktstiden beviljades men något ytterligare djur sköts inte under den tiden. Länsstyrelsen har bedömt att det därefter inte finns någon dokumenterad skadebild i området. Samebyn har däremot uppgett att det i januari 2017 hittats jaktspår och dödade renar i området som trots att dessa anmälts inte dokumenterats av Länsstyrelsen. En annan sameby, som har renar inom samma betesområde, hittade därutöver 18 dödade renar under januari-februari 2017. Det har dokumenterats av Länsstyrelsen. Mot bakgrund av samebyns uppgifter om förekomsten av lodjur såväl under det aktuella året som tidigare, som förvaltningsrätten saknar anledning att betvivla, och med hänsyn till att lodjur tidigare orsakat massdöd av ren vintertid inom det aktuella området, bedömer förvaltningsrätten att samebyn med stor sannolikhet kommer att lida av *allvarlig skada* om inte skydds jakt genomförs. Denna förutsättning för jakten är därmed uppfylld.

Länsstyrelsen har inte pekat på någon *annan lämplig lösning* än en förestående licensjakt på lodjur. Enligt förvaltningsrättens mening kan en sådan jakt inte innefattas i begreppet annan lämplig lösning.

Mot bakgrund av det anförda och med hänsyn till att skydds jakt efter ett lodjur i området inte kan anses försvåra upprätthållandet av en *gynnsam bevarandestatus* för lodjuret som art, finner förvaltningsrätten att det inte i och för sig föreligger hinder mot att besluta om skydds jakt på lodjur inom det aktuella vinterbetesområdet.

Samebyns överklagan ska därför bifallas på så sätt att målet visas åter till länsstyrelsen för beslut om skydds jakt i enlighet med vad som ovan redovisats.

Det ankommer på länsstyrelsen att efter samråd med samebyn ta ställning till de närmare förutsättningarna för skyddsjakten, bl.a. hur och under vilken tid skyddsjakten ska genomföras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2)

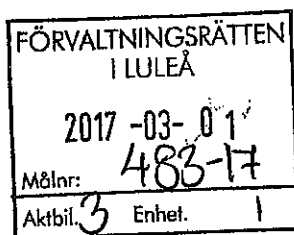
[REDACTED]
[REDACTED]

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED]
(skiljaktig) och [REDACTED] deltagit.

[REDACTED] har föredragit målet.

Skiljaktig mening

Nämndemannen [REDACTED] är skiljaktig med följande motivering. Det är inte med tillräcklig styrka visat att det finns lodjur i det aktuella området. Det finns därför inte någon påtaglig risk för att samebyn kommer att lida av allvarlig skada om inte skydds jakt genomförs. Överklagandet ska därför avslås.

Luokta-Mávas sameby
Box 200
962 25 JOKKMOKK

Avslag på ansökan om skydds jakt Lodjur Luokta-Mavas sameby

Beslut

Länsstyrelsen avslår er ansökan.

Bakgrund

Ansökan om skydds jakt

Luokta-Mavas inkom den 6 februari 2017 med en ansökan om skydds jakt på ett (1) lodjur. Skydds jakten ska bedrivas i skadeförebyggande syfte.

Samebyn anger att man hade problem med 4 lodjur i december 2016 som jagade och dräpte renar. Rovdjuren skapade oro i hjorden. Efter beslut om skydds jakt avlivades en lodjursindivid. Samebyn anger att pga dåliga väderförhållanden samt ökad arbetsbelastning, som till stor del kan knytas till rovdjurs störningarna, löpte den beviljade skydds jakten ut innan samebyn hann avliva den andra individen som det beviljats skydds jakt på. Renskötare inom samebyn har efter detta funnit spår lodjursspår där de jagat renar.

Betessituationen under januari har försämrats pga. ett flertal blidor, vilket innebär störningar av rovdjur under februari-mars kommer få stora konsekvenser för enskilda renskötare. Samebyn är tvungna att hålla renarna inom det utsatta betesområdet och ser inte att det finns någon annan lämplig lösning än skydds jakt. Samebyn bedömer det som mycket sannolikt att lodjuren kommer fortsätta orsaka skada i området och anser att förebyggande skydds jakt på ett lodjur är enda alternativet för att säkerställa betesro för renhjorden och minska förlusten av renar inom området. Luokta-Mavas ansöker därför om skydds jakt på ett lodjur i samebyns vinterområde, mellan odlingsgränsen och lappmarksgränsen i förebyggande syfte för att förhindra allvarlig skada.

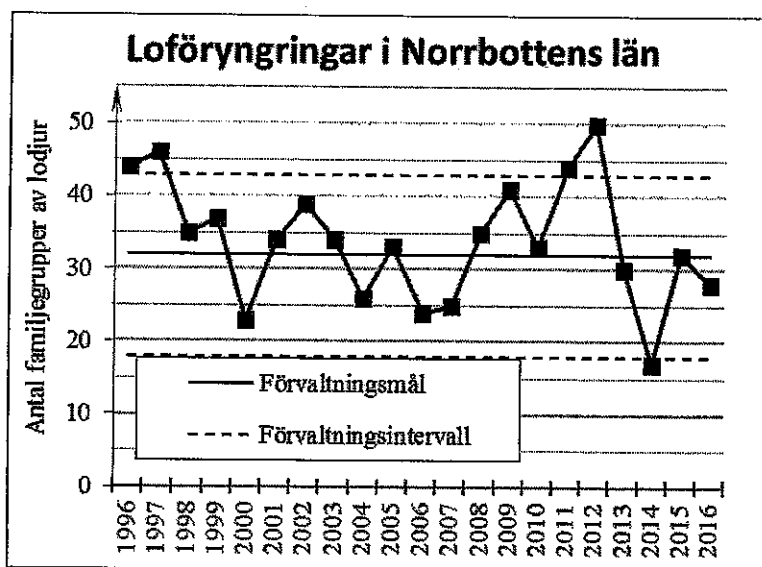
Dokumenterad skadebild

Det finns 2 lodödade renar dokumenterade med skadedatum 23-25 december 2016. I samband med det fick samebyn skydds jakt på 2 lodjur den 2 januari 2017 (Dnr 15565-2016). Då dokumenterades även en lodjursföryngring i området. Efter detta finns inga dokumenterade skador inrapporterade.

Lodjursförekomst

På nationell nivå har lodjursstammen ökat från 172 kvalitetssäkrade familjegrupper 2014/2015 till 221,5 familjegrupper 2015/2016 vilket motsvarar en ökning på 29 %. Inom norra rovdjursförvaltningsområdet har ökningen varit 20 %. 2016 års resultat i Norrbottens län är 28 kvalitetssäkrade familjegrupper (Figur 1) efter delning med Västerbotten, Norge och Finland. Det är en marginell minskning jämfört med året innan då 32 familjegrupper redovisades. Bedömningen är att minskningen ligger inom den naturliga variationen för arten eftersom andelen honor som får fram ungar kan variera en del mellan åren, s.k. mellanårsvariation. Inventeringsresultatet på 28 familjegrupper för Norrbottens län ligger inom förvaltningsintervallet på 18-43 familjegrupper och således även över miniminivån på 17 familjegrupper. Även inventeringsresultatet för norra rovdjursförvaltningsområdet såväl som för landet som helhet ligger över Naturvårdsverkets fastställda miniminivåer. Lodjursstammen i Norrbottens län verkar vara stabil sett över de fyra senaste säsongerna.

Under 2016 års inventering berördes Luokta-Mavas sameby av 4 föryngringar. Under den pågående inventeringen har det hittills konstaterats att samebyn berörs av 2 föryngringar.

Figur 1. Antal familjegrupper av lodjur i Norrbottens län under perioden 1996-2016. Resultatet för 2016 var, efter delning med Västerbotten, Norge och Finland, 28 familjegrupper. Förvaltningsintervallet ligger på 18-43 familjegrupper.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

3 (5)

Datum
2017-02-09

Diarienummer
218-1648-2017

Motivering

Juridiska förutsättningar för skydds jakt

Beslut om skydds jakt efter lodjur kan fattas med stöd av 23 a och 23 b §§ jaktförordningen. För att skydds jakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Skydds jakt får enligt bestämmelserna medges för att förhindra allvarlig skada om det inte finns någon annan lämplig lösning och om de inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Naturvårdsverket har i delegeringsbeslutet den 22 december 2016 (NV-08042-16) överlämnat rätten att fatta beslut om skydds jakt efter björn, varg, järv och lo till Länsstyrelsen i Norrbottens län. Delegeringen gäller från och med 1 januari 2017 till och med 31 december 2017.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall och bedömer skadornas omfattning, om skadeförebyggande åtgärder gjorts, vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skydds jakt. Länsstyrelsen bedömer även om skydds jakt kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera speciellt skadegörande individer eller särskilt skadeutsatta områden.

Länsstyrelsen konstaterar att det finns ingen aktuell dokumenterad skadebild. Tidigare under vintern dokumenterades två renar som dräpta av lodjur med skadedatum 23-25/12 2016. I samband med det dokumenterades även en lodjursföryngring i området. Samebyn beviljades skydds jakt på två individer den 2 januari 2017 (Dnr 15565-2016). Bedömningen då var att samebyn vid tillfället hade en lodjursföryngring samt några ensamgående djur som ofredade den samlade vinterhjorden. Tämligen omgående fälldes ett ensamgående djur men därefter lyckades inte samebyn fälla fler djur och ansökte om förlängning. Den 5 januari beviljades samebyn förlängning (Dnr 225-2017) med jakttid 7-15 januari. Inte heller då fälldes något lodjur. Under den tidsperioden fanns ett antal dagar med mycket goda spårförhållanden och god sikt. Länsstyrelsen bedömde även att familjegruppen rört sig bort österut och ett ensamgående lodjur rört sig bort norrut från det utsatta området. Länsstyrelsen gjorde bedömningen att risken för allvarlig skada inte längre var påtaglig och avslag ansökan om förlängning (Dnr 627-2017).

Länsstyrelsen ser i dagsläget ingenting som ändrar den bedömningen och Länsstyrelsen anser att risken för allvarlig skada inte längre är påtaglig. Samebyn ansöker dock om skydds jakt i förebyggande syfte men Länsstyrelsen anser att populationsreglerande jakt på lodjur i syfte att minska det totala rovdjurstrycket inom samebyn främst ska ske genom licensjakt. Licensjakten är snart i antågande och är en annan lämplig lösning i det här fallet. Länsstyrelsen gör den samlade bedömningen att ansökan om skydds jakt ej bör bifallas.

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till norrbotten@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-225 50 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.